

KREŠŤANSKÁ RODINA – JADRO MISIE

Elena ŠAKOVÁ

Pravoslávna bohoslovecká fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, Prešov,
Slovenská republika

Nie je zriedkavý a ani utajený názor ľudí vo svete, že kresťanstvo nabáda k slabosti, ľahostajnosti a utiahnutiu sa človeka z diania života na našej Zemi, čím sa akoby ponáhľa k jeho predčasnému ukončeniu. Nie je to však pravda.

Duchovný a hmotný poriadok stvoreného sveta sa rozvíja spoločne a nedeliteľne podľa jedného a toho istého princípu, ktorý do všetkého vnáša zmysel a všetko zbožštuje. Milostivý Boh dal každému človeku možnosť slobodne a plne sa zúčastniť všetkého, čo pre neho stvoril, aby mohol rásť, zdokonaľovať sa a dosiahnuť spojenie so svojim Stvoriteľom. Takto človek svojou činnosťou, prejavovanou myšlienkami, či skutkami, je zodpovedný za prírodný a duchovný rozvoj celého sveta. Aj náš najmenší prejav spôsobuje vo svete zmenu a mení jeho stav. Či k dobrému alebo zlému, to záleží na tom, či sme sa stotožnili s poslaním, pre ktoré sme boli stvorení, či sme dovolili nášmu rozumu i srdcu ponoriť sa do svetla lúčov Božej múdrosti, rozliatych po celom svete.

V takej harmónii, v akej bol stvorený viditeľný aj neviditeľný svet, v takej bol stvorený aj prvý človek – Adam a z jeho rebra žena Eva,⁴⁵ aby bola jeho pomocníčkou a jemu podobnou spoločníčkou. Zmysel ich spoločného života bol viac než nádherný. Vzájomná pomoc, harmonická jednota, doplňovanie sa jeden druhého, aby sa zdokonalili vo viere, poznaní Božej vôle a vytvorili jednu ucelenú osobnosť, čím by dospeli do podoby a obrazu, na aký boli stvorení. Boh, ktorý si váži človeka, stvorením muža a ženy, pozdvihol oboch do večného dialógu lásky. Aj muž aj žena majú v tomto dialógu možnosť dosahovať zhodu a dokonalosť bez toho, aby sa museli vzdať samých seba, aby sa stratili. Muž ostáva mužom a žena ženou. *„Muž sa zameriava na skutky; v každom období života stavia pred seba istý cieľ a na jeho dosiahnutie vie sústrediť duševné úsilie. Žena je usporiadaná inak: pre ňu je zo všetkého na svete najdôležitejšia*

⁴⁵ Pozri 1Mjž 2, 21.

*harmónia. Je nevyhnutné, aby sa rôzne aspekty a zamerania jej bytia prirodzene zjednotili, aby si ani v jednom prípade neprotirečili a prebývali v zhode a súlade.*⁴⁶

Aká rodina má z pohľadu spásy perspektívu? Chaotická, neusporiadaná, bez lásky a jednotného zmýšľania alebo ucelená, vždy pokojná a plná lásky? Ľudia majú dosť konfliktov, nebezpečenstva, neistoty a iných faktorov, ktoré ich privádzajú do beznádeje a zúfalstva. Túžia po pokoji a preto niet lepšej a vznešenejšej misie ako funkčná, na dobrých základoch postavená, jednotná rodina. Takáto rodina vychová duchovne zrelé a zdravé deti, ktoré sú schopné založiť si novú rodinu, ktorá je znovu tou najkrajšou a najplodnejšou misiou, pretože je príkladom svätého života a dáva príklad tým, ktorí hľadajú pravého Boha, pravý zmysel života, pravú vieru, živú v skutkoch lásky.

Je nutné, aby sme zdôraznili to, že u mnohých mladých ľudí, ktorí plánujú vstúpiť do manželstva, existuje silná emocionálna, psychologická invalidita a neschopnosť, ktorá je veľkou prekážkou k tomuto vážnemu kroku. V zhode so svätým Jánom Zlatoústym, že „*manželstvo je prístavom spásy a beda tomu kapitánovi, ktorý potopí loď priamo v prístave,*“⁴⁷ je potrebné podotknúť, že prijatie svätej tajiny manželstva tak, ako každej inej svätej tajiny, si vyžaduje zodpovednú a serióznu prípravu. Nie každé obdobie v živote človeka je vhodné na uskutočnenie tak významnej udalosti. Dnes je svet plný anomálií od frigidity až k sexuálnej posadnutosti, ale ak mladí ľudia chcú založiť rodinu bez násilia a ponižovania, ktorá bude teplým domovom každého jej člena a útočiskom toho, kto trpí núdzu, musia ju zakladať s láskou a bázňou pred Bohom. Potom mnohí, ktorí uvidia ovocie ich snahy, povedia: „Jéj, aj my chceme takto žiť! Chceme, aby aj naše deti a všetci okolo nás sa mali tak dobre.“

Misia kresťanskej rodiny a v konečnom dôsledku celej Cirkvi je predovšetkým svedectvom lásky. Manželia sa stávajú svedkami lásky tak, ako sa nimi stali mnohí svätí. Ich láska smerovala k bližným a prostredníctvom nej im odovzdávali samých seba. Skutočná láska obetuje kúsok seba a nie niečo, čoho nie je súčasťou. Ak manželia nedokážu obetovať samých seba, ich manželstvo nenaplní svoj zmysel, ktorý im počas svätej tajiny manželstva pripomína pieseň: „*Сѣи мѣщеницы, добръе страдальчествовавшии, ѡ вѣнчавшиица, молїтеца ко гдѣ*

⁴⁶ МОНАХИНЯ, Н. 2010. *Дерзай, дочерь! Размышления о женском призвании*. 3. vydanie. Москва : Даниловский благовестник, 2010. s. 48.

⁴⁷ ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ. 1996. Δια δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω. In MIGNE, J.-P. *ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ (Patrologia Graeca)*. Τόμος 51. Πρώτη ἐκδοσις ἐν Ἑλλάδι. Ἀθήναι : Κέντρο Πατερικῶν Ἐκδόσεων (ΚΕ.Π.Ε.), 1996. s. 213.

ПОМИЛОВАТИСЯ ДУШАМЪ НАШЫМЪ.“⁴⁸

Pravdou je, že aj pri tej najväčšej snahe sa manželom nie vždy podarí vhodne a správne zvládať všetky ťažkosti, starosti a problémy, ktoré im život prináša aj keď žijú uprostred ľudí, bez ktorých si život nevedia ani predstaviť. Láska je však natoľko jedinečná, že mladí ľudia, ktorí ňou žijú, veria a majú priam neuhášajúcu nádej, že ich manželstvo svoj zmysel naplní.

Keď v človeku zavládne nádej, s ňou sa otvorí aj jeho srdce. Víťazstvo nádeje oslobodzuje človeka od svetských myšlienok a starostí a naplňa ho stále väčším pokojom. Súbežne s týmto škodlivá miazga buriny starostí, ktorá zahľovala jeho vnútro a ktorá rástla na zatvrdnutej pôde, kde sa nachádzalo jeho srdce, vyschne, a potom čo ako vážne by chcel brať starosti života, ako blížni v jeho okolí, už to nedokáže. V jeho očiach stratia akýkoľvek význam tie problémy, ktoré u ľudí, s ktorými žije, zapríčiňujú nespavosť.⁴⁹

„Nádej musí byť zakorenená v radosti a radosť v nejakej už prežitej skúsenosti nie v tom zmysle, že sa pokúša vrátiť to, čo už bolo, ale preto, že je zakorenená vo viere, vybudovanej na našej osobnej skúsenosti prežitej v minulosti.“⁵⁰ Keď sa Isus Christos po svojom Zmŕtvychvstaní ukázal Márii Magdaléne, Márii Jakubovej a Salome, ktoré šli pomazať Jeho Telo, povedal im, aby šli do Galiley a tam Ho uvidia.⁵¹ Prečo práve do Galiley? Čím bola Galilea taká výnimočná? Prečo mala pre nich v tej chvíli väčší význam než Jeruzalem, hora Sion, Getsemanská záhrada alebo Golgota? Metropolita Antonij Surožský vo svojej besede hovorí: „...Galilea mala v živote učeníkov osobitné miesto. V Galiley prvýkrát stretli Pána Isusa Christa. Je to miesto prvých zjavení, je to miesto, kde sa začala Jar ich života, nový život. Galilea je miesto prvých zjavení večného života, vychádzajúceho slnka, koniec noci, o ktorej hovorí Izaiáš⁵². Preto vrátiť sa do Galiley po tvrdých, surových a krutých zážitkoch v Júdei znamenalo vrátiť sa na začiatok všetkých začiatkov, vrátiť sa na miesto, kde

⁴⁸ Pozri bohoslužbu svätej tajiny manželstva, napr. *Требник*. 1991. Москва : Издательство Московской патриархии, 1991. s. 118.

⁴⁹ Pozri STANILOAE, D. 1984. *Kresťanská mravouka, III. zväzok*. (Prekl. KUBICA, M.). Prešov, 1984. s. 127.

⁵⁰ СУРОЖСКИЙ, А. 1971. *Беседы на конференции жен священников*. (Prekl. М. В. Шмаина). [online]. Питерборо, 1971. [2010-12-11]. Dostupné na internete: <http://www.mitras.ru/zheny-_sv/5.htm>.

⁵¹ Pozri Mk 16, 1, 7.

⁵² Pozri Iz 21, 4, 12.

*všetko bolo nové, na počiatku, svieže, nová jar.*⁵³

To, o čom hovoria tieto slová, sa nie raz v živote stalo každému človeku buď vo vzťahu k manželským partnerom alebo rodičom, deťom, súrodencom, priateľom, kolegom v práci... Existuje čas ich stretnutia, ich „Galilea“, ktorú zastrela hmla nahromadených problémov, ktoré tak veľmi ovplyvňujú medziludské vzťahy. Pekné a teplé vzťahy strácajú na svojej teplote, mizne dôvera, vysycha naša ochota bojovať a snaha niečo napraviť alebo vylepšiť. A vtedy by sa človek mal vrátiť do Galiley, spomenúť si na radosť, očakávania a nadšenie, ktoré tam prežil a ktorým zahorela jeho duša i jeho srdce. Vtedy sa znovu hlási k slovu tá nekonečná nádej a v chvíľke ticha a pokoja vracia človeka do stavu, kedy v ňom všetko oživa, naberá správny smer a pred človekom znovu stojí pevný cieľ. Antonij Surožský vo svojej besede dodáva: *„A keď sa naučíte uprostred suchých, horúcich pieskov Júdei, uprosred skál hory pokušenia nachádzať svoju cestu do Galilei, znovu zistíte, že všetko je tu, nikde sa to neprepadlo a vy môžete začať znovu, začať odznova, nanovo, čo Vám nikto nemôže vziať, pretože táto obnova nespočíva v zelených lúkach, prekrásnych pahorkoch a Galilejskom nebi. Obnova spočíva vo vanutí ducha života, ducha lásky, pravdy a synovstva, ducha, ktorý rozkvital slobodne; my sme ho prijímali, on nás osviežoval, dával nám život, cieľ, odprevádzal nás na cestu. Vracajte sa tak často, ako môžete, pričom vnímajte každého človeka, každé miesto, každú námahu v tom bode, v ktorom Galilea voňala životom a neohraničenými možnosťami.*“⁵⁴

Každý človek má svoj zvláštny dar od Boha,⁵⁵ ktorý mu radí, ako zápasiť, akým spôsobom dosiahnuť večný život a ako poznať nášho Stvoriteľa. Kto má dar vytvoriť plnohodnotnú kresťanskú rodinu, založenú na princípe lásky a v neposlednom rade duchovnej askézy, nech ju vytvorí. Nech takáto rodina prináša svetu radosť a nech je živou kresťanskou misiou.

⁵³ СУРОЖСКИЙ, А. 1971. *Беседы на конференции жен священников.* (Prekl. М. В. Шмаина). [online]. Питерборо, 1971. [2010-12-11]. Dostupné na internete: <http://www.mitrass.ru/zheny_sv/5.htm>.

⁵⁴ СУРОЖСКИЙ, А. 1971. *Беседы на конференции жен священников.* (Prekl. М. В. Шмаина). [online]. Питерборо, 1971. [2010-12-11]. Dostupné na internete: <http://www.mitrass.ru/zheny_sv/5.htm>.

⁵⁵ Pozri 1Kor 7, 7.

Zoznam bibliografických odkazov

- STANILOAE, D. 1984. *Krest'anská mravouka, III. zväzok*. (Prekl. KUBICA, M.). Prešov, 1984. 329 s.
- ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ. 1996. *Διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἔχέτω*. In MIGNE, J.-P. *ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ (Patrologia Graeca)*. Τόμος 51. Πρώτη έκδοσις εν Ελλάδι. Αθήναι : Κέντρο Πατερικῶν Εκδόσεων (ΚΕ.Π.Ε.), 1996. s. 207 – 218.
- МОНАХИНЯ, Н. 2010. *Дерзай, дочь! Размышления о женском призвании*. 3. vydanie. Москва : Даниловский благовестник, 2010. 274 s. ISBN: 978-5-89101-417-6
- СУРОЖСКИЙ, А. 1971. *Беседы на конференции жен священников*. (Prekl. M. B. Шмаина). [online]. Питерборо, 1971. [2010-12-11]. Dostupné na internete: <http://www.mitras.ru/zheny_sv/5.htm>.
- ŠAK, Š. 2009. *Misijné štúdie I*. 1. vyd. Gorlice: Diecezjalny osrodek kultury prawoslawnej ELPIS w Gorlicach, 2009. 92 s. ISBN 978-83-928613-1-7.
- Требник*. 1991. Москва : Издательство Московской патриархии, 1991. 542 s.

CHRISTIAN FAMILY – CORE OF MISSION

Elena ŠAKOVÁ, lecturer, Orthodox Theological Faculty, University of Presov in Presov, Masarykova 15, 081 01 Presov, Slovakia, sakova@unipo.sk, 00421517726729

Abstract

Today the world is full of anomalies from frigidity to sexual obsession, but if young people want to settle down and have their own family free from violence and humiliation which will be a warm place for its members and a refuge for those in need, people have to create it with love and fear of God. A married couple become witnesses of love as many of Saints became.

Key words

Marriage, family, man, hope, mission, love.